

Veiligheidsinformatieblad
conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

Drukdatum: 29.06.2016

Versie: 1.0 (FR)

Herzieningsdatum: 01.06.2015

RUBRIEK 1: Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming

1.1 Productidentificatie

Productnaam: Snelcement

1.2 Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik

Geen relevante informatie beschikbaar.

Gebruik van de stof/het preparaat: Vulmiddel in poedervorm.

1.3 Details betreffende de verstrekker van het veiligheidsinformatieblad

Fabrikant/leverancier:

Knauf S.C.S.
Rue du Parc Industriel, 1
B-4480 Engis
Tel +32 (0)4 273.83.11
Fax +32 (0)4 273.83.30
E-mail : technics@knauf.be

Te contacteren dienst:

Knauf Technical Competence Center
E-mail : technics@knauf.be
Tel +32 (0)4 273.83.02 (tijdens kantooruren)
Fax +32 (0)4 273.83.30

1.4 Telefoonnummer voor noodgevallen:

Europees noodnummer: 112

RUBRIEK 2: Identificatie van de gevaren

2.1 Indeling van de stof of het mengsel

Indeling overeenkomstig CLP - verordening (EG) n° 1272/2008

GHS05 Corrosief

Ooglets. 1 H318 Veroorzaakt ernstig oogletsel.

GHS07

Huidirrit. 2 H315 Veroorzaakt huidirritatie.

STOT eenm. 3 H335 Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.

Veiligheidsinformatieblad conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

2.2 Etiketteringselementen

Etikettering overeenkomstig CLP - verordening (EG) n° 1272/2008

Op het etiket van het product is het signaalwoord GEVAAR vereist volgens Verordening (EG) n° 1272/2008.

Gevarensymbolen

GHS05

GHS07

Signaalwoord

Gevaar.

Gevaarlijke componenten voor etikettering

Portlandcement

Gevaaraanduiding

H315 Veroorzaakt huidirritatie

H318 Veroorzaakt ernstig oogletsel.

H335 Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.

Veiligheidsaanbevelingen

P101 Bij het inwinnen van medisch advies de verpakking of het etiket meenemen.

P102 Buiten bereik van kinderen houden.

P103 Voor gebruik het etiket lezen.

P280F Beschermende handschoenen, beschermende kleding en oogbescherming dragen. Bij ontoereikende ventilatie een geschikte adembescherming dragen.

P303+P361+P353-P352 BIJ CONTACT MET DE HUID (of het haar): Verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken. Huid met water afspoelen/afdouchen. Met veel water en zeep wassen.

P305+P351+P338-P310 BIJ CONTACT MET DE OGEN: Voorzichtig afspoelen met water gedurende een aantal minuten. Contactlenzen verwijderen, indien mogelijk; blijven spoelen. Onmiddellijk een VERGIFTIGINGSCENTRUM of een arts raadplegen.

P501b Inhoud/verpakking afvoeren naar een inzamelpunt voor gevaarlijk of bijzonder afval.

2.3 Andere gevaren

Geen.

Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling

PBT: Niet van toepassing.

zPzB: Niet van toepassing.

RUBRIEK 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen

Chemische karakterisering: Mengsels

Beschrijving:

Mengsel van hydraulische bindmiddelen, kunstharsen en minerale vulstoffen.

Veiligheidsinformatieblad
conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

Gevaarlijke stoffen:

CAS: 65997-15-1

Portlandcement

60 < 70%

EINECS : 266-043-4

Ooglets. 1, H318 ;

Huidirrit. 2, H315 ; STOT SE 3, H335

Aanvullende aanwijzingen:

Voor de formulering van de gevaaraanduidingen, zie Rubriek 16.

RUBRIEK 4: Eerstehulpmaatregelen

4.1 Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen

Algemene opmerkingen:

Symptomen treden mogelijk pas na de blootstelling op. Derhalve een arts raadplegen bij directe blootstelling aan het product, bij twijfel of bij aanhoudende symptomen. Een bewusteloos persoon nooit doen drinken. Redders moeten aandacht besteden aan zelfbescherming en moeten bij mogelijk gevaar voor blootstelling de aanbevolen persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken. Bij het verlenen van eerste hulp beschermende handschoenen dragen.

Inademing:

Bij inademing van stof het slachtoffer uit de gecontamineerde zone halen en naar buiten voeren. Als het slachtoffer onregelmatig ademt of stopt met ademen kunstmatige beademing toepassen. Als het slachtoffer bewusteloos is, hem/haar in stabiele zijligging leggen. Het slachtoffer warm houden met een deken in afwachting van de komst van de arts of medische hulpdiensten.

Contact met de huid:

Verontreinigde kleding onmiddellijk ter plaatse uittrekken. De getroffen huidzones grondig afspoelen met overvloedig veel koud of lauw water en de huid wassen met water en zeep of een ander geschikt reinigingsproduct. Geen oplosmiddelen gebruiken.

Contact met de ogen:

Contactlenzen verwijderen. De oogleden openhouden en de ogen onmiddellijk gedurende minstens 15 minuten grondig afspoelen met water totdat de irritatie afgenomen is. Onmiddellijk een oogarts raadplegen.

Inslikken:

Bij inslikken onmiddellijk een arts raadplegen en verpakking of etiket tonen. Geen braken opwekken. Het slachtoffer in halfzittende houding brengen en laten rusten.

4.2 Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten

Het inademen van stof leidt tot irritaties, ontstekingen van de slijmvliezen, hoest en ademhalingsmoeilijkheden.

Contact met de huid veroorzaakt roodheid en pijn.

Contact met de ogen veroorzaakt roodheid, pijn en ernstige, diepe brandwonden.

Opname door de mond kan irritaties in de mond, keel en slokdarm veroorzaken.

4.3 Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling

De geïntoxiceerde persoon in geen enkel geval alleen laten.

Geen specifiek antidotum bekend.

RUBRIEK 5: Brandbestrijdingsmaatregelen

5.1 Blusmiddelen

Geschikte blusmiddelen: bij brand in de omgeving zijn alle blusmiddelen toegestaan.

Blusmiddelen ongeschikt uit veiligheidsoverweging: Geen.

5.2 Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt

Door verbranding of thermische ontleding kunnen de volgende gevaarlijke stoffen ontstaan: kooldioxide. Blootstelling aan verbrandings- of ontledingsproducten kan een gevaar voor de gezondheid opleveren.

5.3 Advies voor brandweerlieden

Speciale veiligheidsuitrusting: Naargelang de omvang van de brand kan het nodig zijn hittebestendige kleding, een onafhankelijk geïsoleerd ademhalingsapparaat, handschoenen, een veiligheidsbril of gezichtsmasker en laarzen te dragen. Als er geen brandbeschermende uitrusting beschikbaar is of gebruikt wordt, het vuur bestrijden vanop een beschutte plaats en een veilige afstand. De norm EN469 voorziet een basisbeschermingsniveau voor incidenten met chemische stoffen.

Aanvullende informatie

Vaten en verpakkingen in de nabijheid van de warmtebron of brand afkoelen met verneveld water. Niet tegen de windrichting gaan staan. Vermijden dat vervuilde brandbestrijdingsproducten terechtkomen in de afvoer, riolering of waterlopen terechtkomt.

RUBRIEK 6: Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel

6.1 Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermingsmiddelen en noodprocedures

Direct contact met het product vermijden. Het inademen van stof vermijden.

6.2 Milieuvorzorgsmaatregelen:

Vermijden dat het product terechtkomt in het oppervlaktewater, het grondwater, de bodem of rioleringen. Bij grote lozingen of als het product meren, rivieren of afvoerkanalen verontreinigt, dient men overeenkomstig de lokale wetgeving de bevoegde autoriteiten te waarschuwen.

6.3 Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal:

Gemorst materiaal indammen en opnemen met een stofzuiger of vochtige bezem. Geen droge bezem gebruiken omdat deze een stofwolk kan veroorzaken. Het gebruik van oplosmiddelen vermijden. Resten in een gesloten container deponeren.

6.4 Verwijzing naar andere rubrieken

Informatie over het veilig hanteren, zie hiervoor rubriek 7. Informatie over persoonlijke beschermingsmiddelen, zie hiervoor rubriek 8. Informatie over afvalverwijdering, zie hiervoor rubriek 13.

RUBRIEK 7: Hantering en opslag

7.1 Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel

De toepasselijke wetgeving inzake veiligheid en gezondheid op het werk in acht nemen.

Elke vorm van lozing of lekkage vermijden. De recipiënten gesloten houden.

Niet eten, drinken of roken op plaatsen waar het product verwerkt wordt of droogt.

Veiligheidsinformatieblad
conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

Personen met ademhalingsproblemen of allergieën mogen producten in poedervorm niet hanteren en er niet aan blootgesteld worden.

Na het hanteren de handen wassen met water en zeep. Voor de maatregelen ter beheersing van de blootstelling en de persoonlijke beschermingsmiddelen, zie rubriek 8.

Het product is niet beschouwd als gevaarlijk voor het milieu. Bij accidenteel vrijkomen de instructies van rubriek 6 volgen.

Bescherming tegen brand en explosie: Geen bijzondere maatregelen.

7.2 Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten

Eisen m.b.t. opslagplaats en opslagwijze: Alleen in de originele verpakking bewaren.

Indicaties over gezamenlijke/gescheiden opslag: Weghouden van oxiderende stoffen en sterk alkalische of zure materialen.

Aanvullende informatie betreffende opslag: toegang verbieden aan onbevoegden. Buiten bereik van kinderen houden. Weghouden van warmtebronnen. Zo mogelijk direct zonlicht vermijden. Extreem vochtige omstandigheden vermijden. Om te vermijden dat er accidentele lozingen plaatsvinden van het product, de recipiënten na opening zorgvuldig sluiten en rechtop bewaren. Temperatuurbereik: 5 – 40 °C.

7.3 Specifiek eindgebruik: Geen aanvullende relevante informatie beschikbaar.

RUBRIEK 8: Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

8.1 Controleparameters

Indien een product bestanddelen bevat waarvoor blootstellingsgrenzen gelden, kan het nodig zijn te zorgen voor monitoring van het personeel, van de werkplekatmosfeer of van de biologische effecten om zo de doeltreffendheid van de ventilatie of andere beheersingsmaatregelen vast te stellen en/of de noodzaak voor het gebruik van beschermende ademhalingsapparatuur te bepalen. Er dient verwezen te worden naar de normen EN689, EN14042 en EN482 betreffende de methodes voor beoordeling van de blootstelling door inademing aan chemische stoffen en voor beoordeling van de blootstelling aan chemische en biologische stoffen. Er dient eveneens verwezen te worden naar de nationale beleidsdocumenten met de richtlijnen voor de methodes ter vaststelling van gevaarlijke stoffen.

Bestanddelen onderworpen aan grenswaarden op de werkplek:

INRS 2012 – ED 984	<u>Jaar</u>	<u>TLV/MAC-TGG -8u</u> ppm mg/m3	<u>TLV/MAC-TGG-15min</u> ppm mg/m3	<u>Waarnemingen</u>	<u>Tabel</u> BZ nr.
Portlandcement Inhaleerbaar stof Inadembaar stof	-	4.0 10. 5.0	- -	Inadembare fractie	

8.2 Maatregelen ter beheersing van blootstelling

Algemene beschermings – en hygiënemaatregelen:

Voor voldoende ventilatie zorgen. Dit kan bereikt worden door goede lokale ventilatie in combinatie met een goed luchtafvoersysteem. Als deze maatregelen niet volstaan om de deeltjesconcentratie onder de grenswaarden voor blootstelling op de werkplek te houden, een geschikt ademhalingsbeschermingsmiddel dragen.

Ademhalingsbescherming: Inademing van stof vermijden. Gepaste bescherming voor de luchtwegen bij lage concentraties of kortetermijnimpact: masker met filters van het type P2 (wit), met een gemiddeld retentievermogen / met een middelmatige weerhoudingsgraad voor irriterende of schadelijke vaste en/of aerosoldeeltjes (EN143). Inwaartse lekkage: 8%, toegekende beschermingsfactor tot 10 maal de OEL-

Veiligheidsinformatieblad *conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31*

waarde. Om het gepaste beschermingsniveau te bereiken, moet de filterklasse gekozen worden in functie van het type en de concentratie aanwezige verontreinigende stoffen, in overeenstemming met de specificaties van de filterfabrikant.

Handbescherming: Beschermende handschoenen dragen. Het is aanbevolen kranen of andere bronnen met zuiver water te voorzien in de nabijheid van de plaats waar het product verwerkt wordt. Een beschermende crème kan de blootgestelde huid helpen beschermen. Deze crème mag niet aangebracht worden nadat de blootstelling heeft plaatsgevonden.

Handschoenmateriaal: Handschoenen uit neopreenrubber (EN374). Handschoenen uit nitrilrubber (EN374). De juiste techniek gebruiken voor het uittrekken van de handschoenen (d.w.z. zonder de buitenkant van de handschoenen aan te raken) om te vermijden dat het product in contact komt met de huid. De handschoenen moeten onmiddellijk vervangen worden als er enige vorm van kwaliteitsverlies of slijtage wordt opgemerkt.

Bescherming van de ogen: Geschikte veiligheidsbril met zijbescherming (EN166). De bril dagelijks reinigen en regelmatig ontsmetten conform de instructies van de fabrikant.

Lichaamsbescherming: Aanbevolen beschermende werkkledij.

8.3 Beheersing van de milieublootstelling

Verspreiding op de grond: infiltratie in de bodem vermijden.

Verspreiding in water: vermijden dat het product terechtkomt in de riolering of waterlopen.

Uitstoot in de atmosfeer: Stofvorming vermijden.

RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen

9.1 Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen

Algemene informatie

Aspect:

Vorm:	Poeder
Kleur:	Grijs
Geur:	Niet beschikbaar.
Geurdrempelwaarde:	Niet bepaald.
pH-waarde:	Niet bepaald.
Faseverandering:	
Smeltpunt:	Niet van toepassing.
Kookpunt:	Niet van toepassing.
Vlampunt:	Niet van toepassing.
Ontvlambaarheid (vast, gas):	Niet van toepassing.
Onstekingstemperatuur:	Niet van toepassing.
Ontledingstemperatuur:	Niet bepaald.
Zelfontbrandingstemperatuur:	Het product is niet zelfontvlambaar.
Ontploffingsgevaar:	Het product is niet explosief.
Dampspanning:	Niet van toepassing.
Dichtheid:	Niet bepaald.
Schijnbare dichtheid:	Niet bepaald.
Relatieve dichtheid:	2,678 bij 23/24 °C.

Veiligheidsinformatieblad
conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

Dampdichtheid:	Niet van toepassing.
Verdampingssnelheid:	Niet van toepassing.
Oplosbaarheid in / mengbaarheid met water:	Onoplosbaar.
Verdelingscoëfficiënt (n-octanol/water):	Niet van toepassing.
Viscositeit:	
Dynamisch:	Niet van toepassing.
Kinematisch:	Niet van toepassing.

9.2 Overige informatie: Geen bijkomende relevante informatie beschikbaar.

RUBRIEK 10: Stabiliteit en reactiviteit

10.1 Reactiviteit: Het product is niet corrosief voor metalen. Het product is niet pyrofoor.

10.2 Chemische stabiliteit

Thermische ontleding/te vermijden omstandigheden:

Geen afbraak bij gepaste opslag- en hanteringscondities.

10.3 Mogelijke gevaarlijke reacties: Mogelijke gevaarlijke reactie met zuren.

10.4 Te vermijden omstandigheden: Weghouden van warmtebronnen. Direct zonlicht en extreem vochtige omstandigheden vermijden.

10.5 Chemisch op elkaar inwerkende materialen: Weghouden van oxiderende stoffen en sterk alkalische of zure materialen.

10.6 Gevaarlijke ontledingsproducten:

Als gevolg van thermische ontleding kunnen gevaarlijke producten ontstaan.

RUBRIEK 11: Toxicologische informatie

11.1 Informatie over toxicologische effecten

Acute toxiciteit

Blootstellingsroute	Acute toxiciteit	Cat.	Belangrijkste acute en/of uitgestelde effecten
Inademing: Niet ingedeeld	ETA > 5000 mg/m ³	-	Niet ingedeeld als een product met acute toxiciteit bij inademing (op basis van de beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan).
Huid: Niet ingedeeld	ETA > 2000 mg/kg	-	Niet ingedeeld als een product met acute toxiciteit bij contact met de huid (op basis van de beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan).
Ogen: Niet ingedeeld	Niet beschikbaar	-	Niet ingedeeld als een product met acute toxiciteit bij contact met de ogen (onvoldoende gegevens).
Inslippen: Niet ingedeeld	ETA > 5000 mg/kg	-	Niet ingedeeld als een product met acute toxiciteit bij inslikken (op basis van de beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan).

Specifieke doelorgaantoxiciteit (STOT)

Niet ingedeeld als een product met een specifieke doelorgaantoxiciteit (op basis van de beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan).

CMR-effecten

Kankerverwekkende effecten: niet beschouwd als kankerverwekkend product.

Genotoxiciteit: niet beschouwd als een mutageen product.

Giftigheid voor de voortplanting: niet schadelijk voor de vruchtbaarheid; niet schadelijk voor de ontwikkeling van de foetus.

Veiligheidsinformatieblad
conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

Effecten op en via lactatie: niet ingedeeld als een product dat schadelijk is via borstvoeding.

Uitgestelde en onmiddellijke effecten alsook chronische effecten van kortstondige en langdurige blootstelling

Blootstellingsroutes: niet beschikbaar.

Kortetermijnblootstelling: risico op ernstig oogletsel; irriterend voor de luchtwegen; irriterend voor de huid.

Langdurige of herhaalde blootstelling: niet beschikbaar.

Aanvullende toxicologische informatie:

Kan lokaal irritaties veroorzaken in de huidplooiën of daar waar het in contact komt met strak aansluitende kleding.

RUBRIEK 12: Ecologische informatie

12.1 Toxiciteit

Aquatische toxiciteit: Geen aanvullende relevante informatie beschikbaar.

12.2 Persistentie en afbreekbaarheid: Geen aanvullende relevante informatie beschikbaar.

12.3 Bioaccumulatie: Geen aanvullende relevante informatie beschikbaar.

12.4 Mobiliteit in de bodem: Geen aanvullende relevante informatie beschikbaar.

12.5 Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling

PBT: Niet van toepassing.

zPzB: Niet van toepassing.

12.6 Andere schadelijke effecten: Geen aanvullende relevante informatie beschikbaar.

RUBRIEK 13: Instructies voor verwijdering

13 Afvalverwerkingsmethoden

Aanbevelingen:

Alle mogelijke maatregelen nemen om afvalvorming te vermijden of tot een minimum te beperken. De mogelijke methodes voor nuttige toepassing of recycling analyseren. Het product niet rechtstreeks lozen in de riolering of het milieu maar afvoeren naar een erkend afvalinzamelpunt. De diverse, toepasselijke wetten, verordeningen en besluiten in acht nemen.

Niet zuiver verpakkingsmateriaal:

Aanbevelingen:

De diverse, toepasselijke wetten, verordeningen en besluiten in acht nemen.

RUBRIEK 14: Informatie met betrekking tot het vervoer

14.1 VN-nummer

ADR, IMDG, IATA Geen.

14.2 Juiste ladingnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN

ADR, IMDG, IATA Geen.

14.3 Transportgevarenklasse(n)

ADR, IMDG, IATA

Veiligheidsinformatieblad
conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

Klasse	Geen.
14.4 Verpakkingsgroep	
ADR, IMDG, IATA	Geen.
14.5 Milieugevaren:	Niet van toepassing.
14.6 Bijzondere voorzorgen	
voor de gebruiker:	Niet van toepassing.
14.7 Vervoer in bulk overeenkomstig	
bijlage II bij Marpol 73/78 en de IBC-code:	Niet van toepassing.
"type reglement" van de VN:	Niet van toepassing.

RUBRIEK 15: Regelgeving

15.1 Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en –wetgeving voor de stof of het mengsel

Geen aanvullende relevante informatie beschikbaar.

15.2 Chemische veiligheidsbeoordeling:

Geen chemische veiligheidsbeoordeling opgemaakt.

RUBRIEK 16: Overige informatie

Deze gegevens zijn gebaseerd op de huidige stand van onze kennis. Zij beschrijven echter geen garantie van producteigenschappen en vestigen geen contractuele rechtsbetrekking.

Belangrijke zinnen:

H315 Veroorzaakt huidirritatie.

H318 Veroorzaakt ernstig oogletsel.

H335 Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.

Dienst verantwoordelijk voor de technische informatie:

Knauf S.C.S., Rue du Parc Industriel, 1,B-4480 Engis

Contact:

Technical Competence Center (zie punt 1)

Acroniemen en afkortingen:

REACH: Verordening inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen.

DSD: Dangerous Substances Directive (Richtlijn Gevaarlijke Stoffen).

DPD: Dangerous Preparations Directive (Richtlijn Gevaarlijke Preparaten).

GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals of the United Nations. (Wereldwijd geharmoniseerd systeem voor de indeling en etikettering van chemische stoffen van de Verenigde Naties)

CLP: European regulation on Classification, Labelling and Packaging of substances and chemical mixtures (Europese verordening betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels).

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances. (Europese inventaris van bestaande chemische handelsstoffen)

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances. (Europese lijst van chemische stoffen waarvan kennisgeving is gedaan)

CAS: Chemical Abstracts Service (divisie van American Chemical Society).

UVCB: Stoffen van onbekende of wisselende samenstelling, complexe reactieproducten en biologische stoffen.

Veiligheidsinformatieblad
conform de Europese Verordening 1907/2006/EG, Artikel 31

SVHC: Zeer zorgwekkende stoffen.

PBT: Persistente, bioaccumulerende en toxische stoffen.

zPzB: Zeer persistente en zeer bioaccumulerende stoffen.

VOS: Vluchtige organische stoffen.

DNEL: Derived No-Effect Level (afgeleide dosis zonder effect) (REACH).

PNEC: Predicted No Effect Concentration (voorspelde nuleffectconcentratie) (REACH).

LD50: Letale dosis, voor 50 procent van de testpopulatie.

LC50: Letale concentratie, voor 50 procent van de testpopulatie.

VN: Verenigde Naties.

ADR: Europese Overeenkomst betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg.

RID: Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van gevaarlijke goederen.

IMDG: International Maritime code for Dangerous Goods. (Internationale maritieme code voor gevaarlijke goederen)

IATA: International Air Transport Association. (Internationale vereniging voor het luchtvervoer)

ICAO: International Civil Aviation Organization. (Internationale burgerluchtvaartorganisatie)